

КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА ТЕОРІЇ КУЛЬТУРИ

Мистецтво медіа як соціокультурний феномен сучасності

Освітній ступінь Третій освітньо-науковий
Спеціальність 025 Музичне мистецтво
Освітньо-наукова програма 025 Музичне мистецтво
Ступінь вищої освіти Доктор філософії

Курс	1
Семестр	1-2

Статус Вибіркова

ECTS	3
Годин	90
Лекції	46
Семінари	14
Самостійна робота	30

Семестровий контроль Екзамен

Інформація про викладача

ПІБ	Скорик Адріана Ярославівна, доктор мистецтвознавства, професор
Профіль викладача	
e-mail	adaskor@ukr.net

Анотація навчальної дисципліни

Мета

Навчальна мета курсу полягає у

- розкритті культуротворчого змісту мистецтва телекомунікації як феномену медіакультури, яке акумулює головні тенденції розвитку сучасного глобалізуючого суспільства;

- представленні таких методологічних підходів, завдяки яким можливо досягнути та спрогнозувати подальше буття мистецтва телекомунікації як різновиду сучасної художньої творчості, в тому числі, як важливої складової сучасної популярної культури.

Професійна орієнтація та завдання наступної діяльності фахівців-мистецтвознавців передбачають практичне усвідомлення кола визначених проблем, що формують уявлення аспірантів щодо специфіки творення мистецтвознавчого формату МЕДІАКУЛЬТУРИ як культуротворчого чинника у процесі глобалізації культури.

Завдання курсу:

Мета курсу визначає його **завдання**:

- розглянути медійну культуру в сучасному художньо-інформаційному середовищі та мистецтвознавчо-культурологічному аспекті;
- дослідити масмедіа в системі суміжних типів художнього дискурсу у проблемному полі сучасних культурологічних досліджень;
- охарактеризувати масмедіа в комунікаційних системах сучасного суспільства;
- дослідити нові медіа в художньо-інформаційній культурі України – від засобів масової комунікації до соціальних мереж;
- представити телевізійну культуру в медіакомунікативному вимірі: від дискурсу до мови мистецтв;
- окреслити сучасні теоретико-культурознавчі підходи до визначення структури масмедіа в суспільстві нової візуальності;
- дослідити семіологію телевізійного мистецтва як регулятивний чинник специфіки перетворення в інформаційному середовищі;
- розглянути функціональні аспекти діяльності масмедіа у вітчизняному телекомунікативному просторі з точки зору мистецтвознавчого підходу;
- окреслити сучасні медіа та мистецтво телебачення у вітчизняному соціокультурному просторі;
- дослідити соціальну культуру сучасності і систему масмедійних трансформацій суспільства у їх українському контексті;
- визначити роль телекомунікації у конструюванні колективної ідентичності народу й врахувати у цьому контексті соціокультурні традиції регіонального телебачення.

Структура

Дисципліна складається з двох змістовних модулів, включає 90 годин, з яких лекційних 46, семінарських – 14, самостійних – 30.

Перелік тем

Тема 1. Соціальна культура і система мас-медійних трансформацій: український контекст.

Тема 2. Вплив ЗМК на формування соціокультурних засад суспільства.

Тема 3. Роль телекомунікації у формуванні колективної ідентичності народу.

Тема 4. Соціокультурні традиції регіонального телебачення.

Тема 5. Тенденції розвитку сучасного культурознавства.

Тема 6. Мистецтво телекомунікації у полі культури: проблема меж.

Тема 7. Коди телебачення: аналітичний огляд.

Тема 8. Телевізійні коди за Дж.Фіске.

Тема 9. Діаголізм – цінність «культурних кодів».

Тема 10. Комунікативні системи як чинники формування світової культури.

Тема 11. Функціональність комунікативних систем.

Тема 12. Міжкультурна комунікація.

Тема 13. Кроскультурні діалоги: поняття, функційність.

Тема 14. Історико-культурний діалог України: європейський вектор.

Тема 15. Історіографія культурних діалогів України.

Тема 16. Українська діаспора: роль і місце в міжкультурному та комунікативному контенті сучасності.

Тема 17. Тенденції європейської єдності у культурних взаєминах України: комунікативний аспект.

Тема 18. Діяльність національних культурних центрів світу

Форми та технології навчання

- Відвідування лекційних та практичних занять;
- Участь у семінарських заняттях (вивчення теоретичного матеріалу теми; виконання вправ, добір дидактичного матеріалу, обговорення проблемних питань, тестування, написання самостійної роботи тощо);
- Самостійна робота аспіранта (вивчення окремих тем або питань, що винесені на самостійне опрацювання, підготовка до семінарських занять тощо);
- Написання модульної контрольної роботи.

Навчальні ресурси

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Базується на положеннях наукових праць щодо буттєвості медіа та їх ціннісних орієнтирів соціологічного та мистецького характеру.

Суспільно –політичні передумови виникнення інформаційної культури були пов'язані з процесами емансипації людства, про що йдеться у працях мислителів доби європейського Просвітництва і Романтизму: від Т.Гоббса до Ж.-Ж. Руссо до І.Канта та Г.Гегеля.

Проблеми масового суспільства і критики культури досліджували А.Адорно, Д.Бел, В.Беньямін, Ж.Бодрійяр, Ю.Габермес, Фр.Джеймісон, Ж.Сорель, Е.Тоффлер та ін.

Новий підхід до зрозуміння масової культури саме як культури популярної, призначеної для якомога більшого кола реципієнтів, а також наукові пошуки в царині масової комунікації здійснювали такі зарубіжні та вітчизняні дослідники: Р.Барт, Ж.Батай, Е.Берне, Б.Гаспаров, Ф.Гваттарі, Ж.Греймс, С.Гроф, Дж.Лалл, В.Карасік, С.Леш, М.Маклюен, М.Фуко, В.Вергун, В.Іванов, В.Конах, В.Конецька, В.Королько, А.Москаленко та інші. Популярна культура інтегрально пов'язана з телебаченням та процесами його трансформації. Природу цього феномена розкривають своїх працях такі зарубіжні вчені: Л.Боянова, П.Вірілію, С.Гол, Є.Івхненко, У.Еко, Н.Луман, Н.Попова, Л.Стойков, М.Хренов, О.Шапінська та українські – В.Гоян, О.Зернецька, О.Гриценко, О.Невмержицька, Г.Почепцов та інші.

У процесі глобалізації культури сучасні засоби комунікації стають основними чинниками змін, що відбуваються у сфері чуттєвої культури.

Ці проблеми розглядалися такими авторами як О.Берегова, Л.Кияновська, О.Клековкін, Л.Мізіна, О.Оленіна, І.Побєдоносцев, О.Поліщук, К.Розлогов, Ю. Стракович та інші.

Досліджуючи сучасний стан медіа у контексті соціокультурних процесів в Україні, розріз українського дискурсу опирається на праці знаних вчених України: О.Берегової, М.Бровко, Н.Владимирової, Т. Гуменюк, Т.Гундорової, С.Квіта, С.Кримського, Л.Левчук, О. Оніщенко та інших.

Проблеми сучасного буття мистецтва у глобалізаційних процесах культури нового тисячоліття розглядалися зарубіжними та вітчизняними вченими С.Волков, О.Зінькевич, В.Рожок, О.Самойленко, С.Тишко, Л.Шаповалова.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Батай Ж. Поза межами // Левчук Л. Західноєвропейська естетика ХХ століття : навч. посібник. Київ: Либідь, 1997. С. 189-193.
2. Вівчарик М. М. Україна в етнонаціональному вимірі. Київ, 1999. 135 с.
3. Гриценко О. М. Основи теорії міжнародної журналістики: підручник. Київ, 2002. 304 с.
4. Корнієнко В. В. Гуманітарні комунікативні системи як чинники європейської інтеграції. Україна та Франція: крос культурний діалог: [монографія]. м. Київ: НАКККиМ, 2016. 432 с.
5. Скорик А. Я. Національно-художня образність у мас-медійному екранному контенті сучасності // Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць. Київ, 2014. Вип. 26. С. 183-191.
6. Скорик А. Я. Знакова текстура екранного мистецтва // Культура і Сучасність: альманах. Київ: Міленіум, 2014. Вип. 2. С. 120-1256.
7. Скорик А. Я. Екранне мистецтво як комунікативний продукт // Мистецтвознавчі записки. Київ, 2014. Вип. 26. С. 58-66.
8. Скорик А. Я. Медіакультура як реальність медіа середовища // наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство. Тернопіль, 2014. – Вип. 3. С. 3-13.
9. Скорик А. Насилля і суб'єкт в сучасній аудіовізуальній культурі // Музичне мистецтво і культура: науковий вісник ОНМА імені А. Нежданової: зб. наук. праць / гол. ред. О. В. Сокол. Одеса: Астропринт, 2014. Вип. 20. С. 341-354.
10. Скорик А. Я. Мистецтво телекомунікації як феномен сучасної медіа культури: український дискурс: монографія. Львів: Видавець ФОП Тетюк Т. В., 2015. 424 с.
11. Попович М. В. Рациональність і виміри людського буття. Київ: Сфера, 1997. 290 с.
12. Попович М. В. Нарис історії культури України. Київ: АртЕк, 1998. 728 с.
13. Різун В. В. Природа й структура комунікативного процесу // Наукові записки Інституту журналістики. Т. 2. Київ, 2001. С. 17-37.
14. Сміт Е. Д. Національна ідентичність / Ентоні Д. Смітт; пер. з англ. П. Тарашука. Київ: Основи, 1994. 244 с.
15. Соціокультурні аспекти права на комунікацію: зб. наук. ст. / ред. Анатолія Захаровича Москаленка. Київ: ЦВП, 1997. 130 с.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	15
2.	Конспект першоджерел, що допомагають глибше зрозуміти тему / есе на тему	15
3.	Презентація досліджень за обраною тематикою	15
4.	Відвідування лекцій	5
	Підсумкова контрольна робота	
5.	Екзамен	50
	Всього	100

Критерії оцінювання знань аспірантів

На оцінку «5» аспірант:

- повно і глибоко розкриває зміст теоретичного матеріалу відповідно до поставленого завдання;
- усвідомлює зміст музикознавчих понять і вільно володіє спеціальною (професійною) термінологією;
- грамотно ілюструє твердження відповідними прикладами, власними спостереженнями;
- для виконання практичного завдання правильно застосовує теоретичні знання комунікаційних технологій, а також з інших дисциплін гуманітарного циклу;
- уміє обґрунтовано, комплексно вирішувати поставлені завдання: аналізувати особливості застосування тих чи інших комунікаційних технологій в різних сферах культурно-мистецької та наукової діяльності;
- демонструє високий рівень знань;
- послідовно, повно і логічно викладає теоретичний матеріал.

– На оцінку «4» аспірант:

- досить повно розкриває зміст теоретичного матеріалу відповідно до поставленого завдання;
- розуміє зміст основних термінів, проте не завжди точно їх використовує;
- теоретичні твердження правильно ілюструє прикладами, результатами власних спостережень;
- загалом правильно виконує поставлені завдання, але допускає дві-три неточності;
- уміє обґрунтувати власну думку;

- демонструє добрий рівень знань теоретичного матеріалу;
- не припускається грубих помилок у викладенні теоретичних положень;
- допускає дві-три неточності у визначенні понять, обґрунтуванні висновків, узагальнень.
- **На оцінку «3» аспірант:**
 - не завжди точно розкриває зміст теоретичного матеріалу;
 - розуміє значення спеціальних термінів, але допускає помилки у їх вживанні;
 - не завжди повно і правильно відповідає на поставлені питання;
- не завжди теоретичні положення ілюструє прикладами, а у процесі вирішення практичних завдань не повною мірою використовує теоретичні знання;
 - вирішує поставлені завдання фрагментарно;
 - демонструє задовільний рівень знань;
 - допускає суттєві помилки у вирішенні поставлених завдань;
 - виклад матеріалу не відповідає вимогам повноти, системності, логічності.
- **На оцінку «2» аспірант:**
 - не розкриває зміст теоретичного матеріалу, допускає грубі помилки у його тлумаченні;
 - не володіє спеціальною термінологією;
 - не може впоратися з поставленим практичним завданням;
 - не використовує теоретичні знання для вирішення практичних проблем;
 - неспроможний пояснити, обґрунтувати власну думку, допускає грубі помилки у викладенні матеріалу;
 - демонструє незадовільний рівень знань.